

УДК 811.111+81.42'5

Олеся Лященко

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ЕКСПРЕСИВНОГО СИНТАКСИСУ В АНГЛОМОВНІЙ НАУКОВІЙ СТАТТІ

У статті проаналізовано засоби і прийоми експресивного синтаксису, які вживаються в науковій статті геологічної тематики. З'ясовано, що такі синтаксичні конструкції, як інверсія, риторичне питання, питання-відповідь, емпфатичні конструкції із дієсловом *do* застосовуються для увиразнення авторських ідей, ставлення до старого і нового знання, посилення прагматичного ефекту тексту. Серед найбільш продуктивних варто назвати повтор, прийом часткового лексико-синтаксичного паралелізму та парантезу.

Ключові слова: наукова праця, експресивність, експресивний синтаксис, діалогізм, повтор, парантеза.

В рамках антропоцентричного підходу до вивчення мовних явищ та особливостей їхньої реалізації в усному мовленні й на письмі поняття експресивності та емоціогенності тексту опинилися у фокусі методологічного вивчення низки наук – комунікативної лінгвістики, психолінгвістики, прагмалінгвістики, теорії елокуції, поезики, риторики, теорії пізнання, функціональної стилістики тощо. Категорію експресивності розглядають у семантичному (Т.Г. Винокур, Є.М. Галкіна-Федорук, М.Н. Кожина, Г.Ф. Кузьміна, В.А. Чабаненко, Є.Ю. Чайковська, В.І. Шаховський та ін.), семасіологічному (С.Б. Берлізон, Л.М. Васильєв, О.С. Івасюк, Є.Ф. Петрищева, Т.А. Трипольська, О.П. Фролова та ін.), стилістичному (В.В. Виноградов, І.Р. Гальперин, М.Н. Кожина, Г.Я. Солганік та ін.), прагматико-комунікативному (Л.А. Кисельова, І.П. Ромашова та ін.) аспектах.

Поняття експресивного синтаксису сформулював Ш.Баллі у своїй праці „Загальна лінгвістика”, наголосивши, що будь-яке висловлювання містить афективний (або експресивний) фактор, який виражає ставлення мовця до описуваних ним подій та явищ [1, с. 20]. Серед праць, присвячених загальним питанням експресивного синтаксису й членованих конструкцій, варто згадати напрацювання Д.І. Ганича, І.С. Олійника, В.Д. Девкіна,

А.П. Загнітка, О.М. Пешковського, Д.Е. Розенталь,
С.С. Смеречинського О.О. Шахматова, Л.В. Щерби,
В.А. Белошапкової, О.П. Сковороднікова, Н.Ю. Шведової та інших.
Висвітлення проблем експресивних синтаксичних конструкцій в сучасній англійській мові знаходимо в працях І.В. Арнольд, Є.А. Баженової, Є.М. Береговської, Є.А. Іванчикової, В.А. Кухаренко, Н.М. Разінкіної, Р.Р. Чайковского та ін. Варто зазначити, що увага згаданих дослідників здебільшого зупинялась на художніх творах (поетичних і прозових), тоді як експресивний потенціал наукового дискурсу довгий час залишався поза увагою науковців. **Мета** цієї статті – проаналізувати засоби і прийоми експресивного синтаксису та особливості їх вживання в англомовних статтях геологічної тематики.

Як справедливо зауважив А.П.Загнітко, „поняття експресивного синтаксису й досі постає нечітко визначеним і окресленим” [7, с. 520]. Варто згадати, що й навколо визначення категорії експресивності на сьогодні точаться численні дискусії. Так, деякі дослідники пропонують ототожнювати емоційне та експресивне [11, с. 21], тоді як більшість вчених услід за Є.Н. Галкіною-Федорук пристають до думки, що емоції часто мають довільний та некерований характер, вони пов'язані з почуттями, водночас експресія може існувати без емоційності [3, с. 121]; мається на увазі так звана логічна або інтелектуальна експресія. Вона вербалізується в усному мовленні або тексті й тісно пов'язана з 1) емотивним ставленням мовця до змісту свого повідомлення й 2) прагматикою комунікативного повідомлення, іншими словами, функцією впливу автора повідомлення на реципієнта. У нашому дослідженні будемо орієнтуватися на розуміння експресивності як мовної категорії, що включає такі поняття, як емоційність, оцінність, інтенсивність, виразність та образність, вербалізується на всіх мовних рівнях (словотворчому, лексичному, стилістичному, синтаксичному тощо) і слугує для вираження авторського комунікативного повідомлення і поглиблення впливу на реципієнта. Її вияв у тексті залежить не тільки від вміння адресанта створювати експресивний ефект, а й від здатності адресата розпізнати суб'єктивні сигнали, емотивне ставлення суб'єкта мовлення в тексті. Щодо синтаксичної експресивності, то, як справедливо зазначає Н.М. Івкова, в

сучасному мовознавстві намітилось дві тенденції до трактування цього поняття: „одні лінгвісти (наприклад, І.Р. Гальперін, Г.І. Приходько, Г.Я. Солганик, Н.Ю. Шведова – *прим. авт.*) пов'язують експресивне з поняттям суб'єктивної модальності, розглядаючи окремі конструкції як спеціальні носії експресії, а інші (Н.П.Кисельова, В.А. Чабаненко – *прим. авт.*) досліджують проблему експресивного у світлі теорії В.В. Виноградова, який ще в тридцяті роки ХХ століття висунув поняття суб'єктивно-експресивних форм синтаксису як засобу експресивної виразності” [9, с. 78]. Загальноприйнятим, однак, є зарахування до арсеналу експресивного синтаксису таких фігур і тропів мови, які виражають суб'єктивне ставлення мовця, посилюють прагматику комунікативного повідомлення, „деавтоматизують” сприйняття реципієнта. Зокрема, І.Р. Гальперін пропонує розрізняти засоби синтаксичної виразності (до них належать інверсія, паралельні конструкції, хіазм, повтор, перелічування, ретардація, клімакс та антитеза) та прийоми організації синтаксичних структур (еліпсис, літота, риторичне питання, замовчування та ін.) [16, с. 202]. У свою чергу, у „Стилістиці англійської мови” А.Н. Мороховського, О.П. Воробйової та ін. подано більш детальну класифікацію засобів експресивного синтаксису, що ґрунтується на редукції (еліпсис, замовчування, номінативні речення, асиндетон), експансії (повтор, перелічення, тавтологія, вставні конструкції та ін.) вихідної моделі або зміні порядку слів (інверсія, дистантне розміщення синтаксично зв'язних одиниць речення, відокремлення), причому за вихідну модель обрано, як і в І.Р. Гальперіна, просте речення. Залежно від природи зв'язку між згаданими синтаксичними структурами і способу транспозиції їх значення дослідники пропонують розрізняти такі прийоми їхньої взаємодії, як паралелізм, хіазм, анафора, епіфора, риторичне питання, парцеляція тощо [13, с. 138-139]. Варто, однак, зазначити, що згаданий арсенал експресивних засобів та прийомів розроблений з орієнтацією переважно на художній стиль, зокрема поезію. Що ж до наукового тексту, то, зокрема А.Н. Мороховський відзначає, що такі явища, як інверсія, еліпсис, повтор, вставні та вставлені конструкції, синтаксичний паралелізм, риторичне питання зустрічаються і в канві наукового тексту. Привертає увагу дослідження нефікціональних англомовних текстів

М.Ю. Глазкової, котра вирізняє інверсію, зевгму, літоту, еліптичні речення, риторичне питання, риторичне питання з оберненим змістом [4, с. 10]. Дослідниця детально описує повтор, вирізняючи такі його різновиди, як синтаксичний паралелізм, лексико-синтаксичний повтор і семантико-синтаксичний повтор [4, с. 14].

У свою чергу, С.Л. Ністратова поділяє засоби експресивного синтаксису наукової праці на дві групи за принципом *центр – периферія поля*, враховуючи ступінь їхньої експресивності. Центр наповнюють розповідно-окличні та питально-окличні конструкції. Вони слугують для привернення уваги реципієнта до комунікативного повідомлення мовця, створюють враження діалогу, постановки нагальних проблем і пошуку спільних відповідей. Периферію складають питальні конструкції з ослабленим експресивним навантаженням (серед них вирізняють риторичне питання, конструкцію „питання-відповідь”, діалогічну єдність) та повтор (лексико-синтаксичний і синтаксичний) [12]. На нашу думку, до периферійних ресурсів варто віднести й вставні та вставлені конструкції або, іншими словами, парентези, оскільки більшість мовознавців не розрізняють вставні і вставлені конструкції, а також приєднувальні конструкції. У структурі наукової статті вони часто виконують пояснювальну, уточнювальну функцію з метою переконати читача в істинності викладеної інформації. Що ж до повтору, то залежно від стилю мови цей засіб може виконувати важливу текстоутворюючу роль. Зокрема, І.Р. Гальперін вказував, що „повтор як стилістичний засіб орієнтований на логічний наголос, наголос, необхідний для фіксації уваги читача на певному ключовому слові у мовленні” [16, с. 211]. У свою чергу, Н.В. Данилевська вважає повтор одним з головних композиційних засобів наукової праці: „поступовий рух думки вченого від не-знання (на початку тексту) до повного знання (в кінці тексту) здійснюється за допомогою багаторазових повторів того, що вже в цьому тексті було виражено, тобто за допомогою постійних повернень до сказаного, відомого читачеві з попереднього тексту” [6, с. 38].

Варто зазначити, що особливо складно інтерпретувати мовні ресурси експресивності в науковій праці, яка аргіогі вважається продуктом раціонального мислення та характеризується строгим

логічним викладом без широкого спектру засобів образності, характерних для художнього стилю.

Якщо ж аналізувати науковий стиль, то неповним було б трактування наукового тексту як продукту суто логічного мислення, головна мета якого – об'єктивно висвітлити спеціальну інформацію. Так, пізнання дійсності відбувається не тільки на логічному, а й на чуттєвому рівні, суб'єкт наукового мовлення насамперед дає оцінку так званому *старому знанню*, полемізує з іншими вченими, вибудовує стратегію переконання реципієнта у правильності своєї точки зору, зрештою, використовує, за словами психолога М.Г. Ярошевського, індивідуальний „категоріальний профіль мислення” [15, с. 72]. Слушним є твердження іншого психолога, М.А. Холодної, про існування персонального пізнавального стилю науковця – багатокомпонентної структури, яка включає низку стилів: пізнавального ставлення до навколишнього світу, постановки і вирішення проблем, переробки та кодування інформації [14, с. 125]. Роздуми про суб'єктивне начало в науковому тексті знаходимо і в працях лінгвіста М.П. Котурової. Так, дослідниця вказує на можливість диференціації властивостей тексту на об'єктні (денотатні, предметно-тематичні) та суб'єктні, обумовлені рефлексивно-особистісною природою науково-пізнавальної діяльності [10]. В сукупності ці текстові характеристики впливають на зміст і форму наукового тексту, його лексичну, синтаксичну та графічну структуру, іншими словами, обумовлюють вибір автором наукової праці ресурсів для вербалізації його комунікативного повідомлення. На гносеологічному та психологічному рівні пізнавальний стиль науковця реалізується через план змісту і експлікує його ставлення до старого і нового знання, а також до реципієнта. На лінгвістичному (план вираження) спостерігається вживання емотивних або контекстуально емотивних мовних ресурсів, які допомагають реалізувати в тексті суб'єктивні, здебільшого оціночні, сигнали авторського мовлення.

Яким чином категорія експресивності вербалізується в науковому тексті? Типові риси наукового стилю – дотримання строгої писемної традиції, чіткий синтаксис, логічна послідовність викладу, використання термінів і слів, позбавлених образності, вживання „затертих” кліше, метафор, фразеологізмів тощо. Будь-

яке відхилення від закономірних рис цього стилю пробуджує увагу читача, „деавтоматизує” його сприйняття конкретної наукової праці. Варто зазначити, що демократизація наукової думки в останні десятиліття більше торкнулася гуманітарних наук, у той час як сфера природничих знань зберігає свою герметичність і вірність традиціям загальноприйнятого наукового етикету.

Експресивність як текстова категорія тісно пов'язана з однією з найбільш виразних ознак наукового тексту, а саме з діалогічністю, теоретичне обґрунтування якої знаходимо в працях М.М. Бахтіна, Є.Д. Поливанова, Л.В. Щерби, Л.П. Якубинського та ін. Як справедливо зазначав М.М. Бахтін, „висловлювання наповнене „чужими” голосами, обертонами, що вказують на одночасний діалог мовця з тим, що було сказано до нього (*мистецькі традиції, суспільно-етичні цінності, старе знання – прим. авт.*), та адресатом з настановою на відповідь у майбутньому [2, с. 412].” У свою чергу, сучасні дослідники (зокрема, Р.А. Будагов, М.Н. Кожина, Є.А. Баженова) наголошують на діалогічності наукового мовлення та важливості екстралінгвістичних реалій для формування наукового стилю (соціальна сфера спілкування, специфіка трудової діяльності вченого, орієнтація на певний тип читачької аудиторії тощо), трактують науковий текст як інтертекст (діалог різних точок зору в рамках одного контексту), що „функціонує в інтердискурсі (певному семантичному просторі, де функціонує кілька дискурсів, об'єднаних спільною темою)” [5, с. 32] й відображає оціночне ставлення автора до того, що було сказано до нього, та комунікативну стратегію, сукупність лексичних, синтаксичних та графічних засобів, які автор використовує, щоб вплинути на реципієнта.

Обумовлюють появу діалогічності в науковому тексті такі його складові, як міркування, полеміка, експериментальне дослідження, докази, доповнення, уточнення, приклади. Для успішної й переконливої передачі інформації важливо вибрати такі засоби всіх рівнів мови, за допомогою яких можна було б забезпечити активізацію мислення читача з подальшим переконанням в істинності нового знання, викладеним суб'єктом мовлення.

Деякі дослідники пропонують розрізнити зовнішню (експліцитну) та внутрішню (імпліцитну) діалогічність наукового

тексту [8, с. 106]. Зовнішня комунікація реалізується через адресованість тексту певному колу спеціалістів, рівень компетенції яких максимально наближений до знань автора комунікативного повідомлення і з якими автор може встановлювати паритетні відносини на рівні адресант-текст-адресат. Цю особливість легко простежити при зіставленні наукового тексту з науково-популярним, де суб'єкт мовлення змінює прагматику тексту, уникає складних термінів, подає неповний об'єм інформації, вибірково моделює доказову основу істинності інформації, адже в цьому випадку спеціаліст звертається до неспеціаліста.

Зовнішня діалогічність нерідко реалізується за допомогою засобів і прийомів експресивного синтаксису, які 1) свідчать про індивідуальний стиль автора, 2) нерідко експлікують суб'єктивне ставлення автора до старого і нового знання (наприклад, парентичні конструкції) 2) посилюють прагматичний ефект тексту за рахунок уведення нетипових синтаксичних конструкцій, 3) коригують увагу реципієнта шляхом повтору ключових слів, ідей, за рахунок введення риторичних питань, застосовуючи інверсію тощо, 4) допомагають пояснити, уточнити поданий матеріал (зокрема, це стосується парентичних конструкцій).

Проаналізувавши близько ста джерел, можна стверджувати, що зовнішня діалогічність реалізується в науковому тексті геологічної тематики здебільшого за допомогою експансії та зміни порядку слів вихідної моделі. Найбільш продуктивними виявились такі засоби й прийоми експресивного синтаксису:

1) повтор у діловому й науковому тексті постає „необхідним стилістичним елементом, що забезпечує логічність, точність, ясність висловлювання” [13, с. 144]. На денотативному рівні тексту цей засіб нерідко реалізується через повторення ключового слова або тези, на сигнікативному важливим є кількаразове пояснення ідей та смислів, в той час як конотативні значення відкривають суб'єктно-модальний аспект тексту і вони здебільшого проявляються в художній літературі. Повтор ключового слова як засіб посилення виразності й привернення уваги реципієнта до важливих ідей тексту шляхом повтору предиката можна проілюструвати на прикладі такого уривку: „The Antiquities Act of 1906 ... *requires* that objects of antiquity be taken into consideration for federal projects and the California Environmental Quality Act,

Appendix G, also *requires* the consideration of paleontological resources. The Paleontological Resources Preservation Act of 2009 *requires* the Secretaries of the United States Department of the Interior and Agriculture to manage and protect paleontological resources on Federal land using scientific principles and expertise.” (*Geology, Paleontology and Minerals, 2009, P. 11*)

На основі повтору будується синтаксичний паралелізм, який нерідко поєднується з лексичним повтором, як у такому випадку: „*In addition*, the potential resource would become available again following decommissioning of the project. *In addition*, only limited exploration for oil and gas resources has been performed in the area, and no active oil or gas operations are located in the immediate vicinity of the project.” (*Geology, Paleontology and Minerals, 2009, P. 19*) Структурування інформації в такому порядку створює враження динамізму і наростання кульмінації. Варто зазначити, що найпоширенішим в наукових статтях є частковий синтаксичний або лексико-синтаксичний паралелізм.

2) перелічення реалізується за допомогою повтору однорідних синтаксичних одиниць, контактне розміщення компонентів у лінійному порядку надає висловлюванню в науковій праці інформативності та значимості. Зокрема, цей прийом як виразну ознаку ідіостилу вченого знаходимо у вже цитованій праці „Геологія, палеонтологія та мінерали”: „The sediments are composed of *silt, sand, gravel, cobbles and boulders*, and are moderately to strongly weathered with a dark brown surface clayey horizon.”, „Auxiliary components include *air-cooled condensers, water storage tanks, deaerators, back-up generators, and switchyards*. Ancillary facilities include two *water wells, a water treatment system, a septic system* for disposal of sanitary wastewater, and an *administration/maintenance/control* building”. (*Geology, Paleontology and Minerals, 2009, P. 7*)

3) парентичні конструкції – це речення чи словосполучення, функція котрих полягає в уточненні, доповненні чи поясненні змісту речення, хоча нерідко вони мають також суб'єктивно-модальне забарвлення. Вставлені конструкції мають переважно комунікативно-прагматичне призначення диференціювати інформативний план висловлювання на основну й додакову інформацію, котру на письмі здебільшого беруть у дужки:

„The final susceptibility map of faulting (*potential fault zones*) was produced as a result of the integration of all parameters of weight layers (*drainage, fault (previously mapped), lineament, and lithological contact*).” (*Journal of Geological Research, 2013, V. 13, P. 48*) Крім того, вони можуть слугувати для вербалізації авторського емотивного ставлення: „*Subjectively, to this writer’s chagrin, a corrigendum of Iannicelli incorrectly showed a 850 km horizontal scale bar and this correctively should instead be 850 m towards measurement of the lowland, gigantic, oriented DeKalb mounds.*” (*Journal of Geography and Geology, Vol. 5, No. 2; 2013, P. 37*).

4) емпатичні конструкції з дієсловом *do* слугують для підсилення твердження, викладеного мовцем: „*We do know that plate movements are continuing to create faulting throughout Honduras and pulling the country apart along an east-west axis.*” (*Geology of Honduran geothermal sites, 1986, P. 86*)

5) інверсія також спрямована на деавтоматизацію читацького сприйняття: „*Of specific concern in this report, are gigantic, NE-SW oriented mounds that measure from 400 m to 1.2 km in their longest dimension.*” (*Journal of Geography and Geology, Vol. 5, No. 2; 2013, P. 31*)

6) введення питальних речень, інколи й у назві статті, активізує читацьку увагу, налаштовує на спільний пошук відповідей автором та реципієнтом, скеровує процес сприйняття тексту адресатом, наприклад „*What impact would removal of ethanol have on gasoline prices since its removal would produce an instantaneous demand for another 650,00 barrels of oil per day?*” (*Journal of Geography and Geology, Vol. 5, No. 3, 2013, P. 47*)

7) вживання питання і відповіді створює враження діалогу з реципієнтом: „*Why the 2-dimension map exhibits the same complex dynamics with that arising from the 1-dimension map? Maybe the two-population interaction model poses a new question about the essence of chaos.*” (*Journal of Geography and Geology, Vol. 2, No. 1, 2010, P. 8*)

8) варто згадати й безпосереднє звернення до читача через вживання займенника „*you*”: „*Here, we give you an example. The data in table 1 is a portion of input data used for testing. It was used as input data. In the table, the rows A and B are the coordinates, row C is numeric well identifier, the row D and E are well information, those are dependent data. Rows from F to L are independent data, those are*

seismic time information.” (*Journal of Geography and Geology*; Vol. 1, No. 1; 2009, P. 49)

Внутрішній тип діалогічності реалізується у цитуванні інших дослідників, введенні чужої непрямой мови в мовлення адресанта комунікативного повідомлення.

Проаналізувавши засоби і прийоми експресивного синтаксису в англійській статті геологічної тематики, ми дійшли таких висновків: тексти загалом базуються на дотриманні строгої писемної традиції, котра полягає у вживанні традиційних синтаксичних конструкцій, чіткого і логічного викладу матеріалу. Нетипові синтаксичні засоби на зразок інверсії, питань, питань-відповідей, емпатичних конструкцій із дієсловом *do* застосовуються для виділення в структурі тексту важливих смислів, увиразнення авторських ідей, посилення прагматичного ефекту тощо. Їхню появу обумовлює діалогічність як композиційний принцип побудови наукової праці. Найчастіше елементи експресивного синтаксису зустрічаються в таких частинах, як міркування, полеміка, експериментальне дослідження, докази, пояснення, доповнення, уточнення, приклади. Найбільш продуктивними виявились повтор, частковий синтаксичний і лексико-синтаксичний паралелізм та парентичні конструкції. За допомогою паралельних конструкцій створюється враження динаміки у розгортанні думки, акцентується увага реципієнта на ключових словах та ідеях. Парентези допомагають структурувати інформацію за принципом основний / додатковий зміст, експлікують особисте ставлення автора до наукових здобутків у досліджуваній сфері та до власних гіпотез, теорій, експериментального дослідження, а також нерідко виконують функцію пояснення та уточнення.

Ступінь вияву експресії в науковій праці залежить і від низки екстралінгвістичних факторів: розвитку наукової думки, запитів соціального середовища, специфіки трудової діяльності і від персонального пізнавального стилю науковця. Подальші перспективи дослідження експресивно-прагматичних синтаксичних засобів стосуються аналізу тропів, характерних для наукового стилю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш.Балли. – М.: Изд-во иностр. лит., 1955. – 416 с.
2. Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / М.М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1975. – 502 с.
3. Галкина-Федорук Е.Н. Об экспрессивности и эмоциональности в языке // Сб. Статей по языкознанию, посв. профессору МГУ акад. В.В. Виноградову / Е.Н. Галкина-Федорук. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 1958. – С. 103-124.
4. Глазкова М.Ю. Экспрессивный синтаксис в современной публицистике (на материале русскоязычных и англоязычных аналитических общественно-политических статей): автореф. дис. канд. филол. наук : 10.02.19 / М. Ю. Глазкова, Педагогический институт ФГОУ ВПО «Южный федеральный университет» / М.Ю. Глазкова. – Ростов-на-Дону, 2010. – 20 с.
5. Данилевская Н.В. К вопросу об экспрессивности научного текста / Н. В. Данилевская // Вестник Пермского университета. Сер.: Российская и зарубежная филология. – 2012. – Вып. 6 (12). – С. 30-36.
6. Данилевская Н.В. Научный текст в аспекте теории дискурса // Язык. Текст. Дискурс: Научный альманах Ставропольского Отделения РАЛК / Под ред. проф. Г.Н. Манаенко / Н.В. Данилевская. – Ставрополь, 2009. – Выпуск 7. – С. 38-45.
7. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 662 с.
8. Заніздра Н.О. Діалогічність наукового мовлення // Вісник КДПУ ім. М.В. Остроградського/ Н.О. Заніздра. – 2007. – Вип. 2 (43). – Ч. 1. – С. 103-106.
9. Івкова Н.М. Поняття про експресивність як граматичну категорію // *Мовознавство* / Н.М. Івкова. – К., 2009. – Вип. 17.– С. 38-49.
10. Котюрова М.П. Стилистика научной речи: проблемы категоризации семантики текста – Точка доступа – http://www.rusnauka.com/1_7_AND_2011/Philologia/4_89356.doc.htm

11. Лукьянова Н.А. Экспрессивность как семантическая категория // Языковые категории в лексикологии и синтаксисе. – Новосибирск, 1991. – С. 3-23.
12. Нистратова С.Л. Язык, сознание, коммуникация // Язык, сознание, коммуникация: сб. Статей / С.Л. Нистратова. – М.: МАКС Пресс, 2004. – Вып.28. – С. 142-150.
13. Стилистика английского языка / А.Н. Мороховский, О.П. Воробьева, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко. – К.: Вища школа, 1991. – 272 с.
14. Холодная М.А. Когнитивные стили. О природе индивидуального ума. 2-е изд. / М.А. Холодная. – СПб.: Питер, 2004. – 384 с.
15. Ярошевский М.Г. О генезисе субъекта научного познания / М.Г. Ярошевский // Вопр. философии. – 1979. – № 6. – С. 68-80.
16. Galperin I.R. Stylistics / I.R. Galperin. – М.: Высшая школа, 1980. – Изд. 3-е. – 316 с.

Список ілюстративних джерел

1. Abdullah A., Nassr Sh., Ghaleeb A. Remote Sensing and Geographic Information System for Fault Segments Mapping a Study from Taiz Area, Yemen // Journal of Geological Research. – 2013. – V. 13. – P. 40-56.
2. Eppler D.B. Geology of Honduran geothermal sites. – Los Alamos Science, 1986. – P. 86-89.
3. Iannicelli M. Misconceivment about the Formation of True DeKalb Mounds in DeKalb County, Illinois // Journal of Geography and Geology. – 2013. – Vol. 5, No. – P. 31-43.
4. Mazhari A. An Introduction to Forensic Geosciences and Its Potential for Iran // Journal of Geography and Geology. – 2010. – Vol. 2, No. 1. – P. 77-82.
5. Martin M. Southern Minnesota: An Evolving Alternate Energy Frontier // Journal of Geography and Geology. – 2013. – Vol. 5, No. 3. – P. 44-55.
6. Pilling P.A. Geology, Paleontology and Minerals. – Illinois, 2009. – 39 p.
7. Zhao F., Le L. Fuzzy C-means Clustering for 3D Seismic Parameters Processing // Journal of Geography and Geology, 2009. – Vol. 1, No. 1. – P. 47-50.

О. ЛЯЩЕНКО.

ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЭКСПРЕССИВНОГО СИНТАКСИСА В НАУЧНЫХ СТАТЬЯХ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

В статье проанализированы средства и приемы экспрессивного синтаксиса, которые употребляются в научной статье геологической тематики. Выяснено, что такие синтаксические конструкции, как инверсия, риторический вопрос, вопрос-ответ, эмфатические конструкции с глаголом *do* применяются для подчеркивания авторских идей, отношения к старому и новому знанию, усиления прагматического эффекта текста. Среди наиболее продуктивных следует назвать повтор, частичный лексико-синтаксический параллелизм и парентезу.

Ключевые слова: научная работа, экспрессивность, экспрессивный синтаксис, диалогизм, повтор, парентеза.

O. LIASCHENKO.

THE PARTICULARITIES OF THE EXPRESSIVE SYNTAX USAGE IN ENGLISH SCIENTIFIC ARTICLES

In the article the means and devices of expressive syntax used in the scientific article on geology are analyzed. It was found that such syntactic constructions as inversion, rhetorical question, question-and-answer, and emphatic constructions with a verb *do* are used in order to emphasize an author's ideas, attitude towards old and new knowledge, and strengthen a pragmatic effect of a text. Among the most productive structures repetition, partial lexico-syntactic parallelism, and parenthesis should be mentioned.

Keywords: academic work, expressivity, expressive syntax, dialogicity, repetition, parenthesis.

УДК 81'276.6:003.074

Ганна ПОБЕРЕЗЬСКА

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕКСТУ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ

У статті здійснено аналіз змістово-логічного і лінгвістичного рівнів композиції тексту документа як одиниці офіційно-ділового стилю,